

Barcelona 22 de Juny de 1923

La Mosquilla de la Torratxa

Any XLVI Número 2311 15 cèntims — Atrassats, 30

EL MÉS BON BARCELONÍ

El bè de Sant Joan

Acaba de sortir el catàleg

ESPORTS - SANROMA

Demaneu-lo avui mateix S'envia gratis

A. SANROMA - Balmes, 62 - BARCELONA

(Si desitja s'enviï certificat, enviï 30 cèntims en segells)

—Ja li tinc dit: no compti amb mí, si a l'habitació no hi té làmpara

VULCAN 1/2 WATT

La trobarà a la
Rambla de les Flors, 26 (Botiga)

RAIMDOR BAR RESTAURANT
Salmeron, 60-Telèf. 887 G.

Lloc de reunió dels Esportmens de GRACIA

PROPIETARI:

F. FERRER MESTRES

REPRESENTANT DE
L'ACREDITAT XAMPANY **Freixenet**

Gran Restaurant "VILA"

Passatge Crèdit, 5 i 7

BARCELONA

CANVI D'AMO

Coberts-reclam a 2, 3'75, 4'50 i 5 pessetes

Abonaments de 30 coberts a 40 pessetes

» » 60 » a 75 »

Esplèndits salons per a banquets, casaments i
bateigs

Es el restaurant més concorregut de Barcelona

ANTONI LOPEZ

IMPRESSOR

Treballs comercials de totes
classes : Revistes : Catàlegs
Edicions especials de luxe
Talonaris : Factures, etc., etc.

Olm, 8 : Telèfon 4115
BARCELONA

Soler i Torra Germans

BANQUERS

Rambla dels Estudis, 13 i Bonsuccès, 1

Valors - Cupons - Girs - Canvis

Negociem els cupons de les Deutes Interior,
Exterior i Amortitzable 4 % i Tresor 5 %.

Venciment 1.er de Juliol

L'ESQUELLA DE LA TORRATXA

REDACCIÓ I ADMINISTRACIÓ
Llibreria Espanyola, Rambla del Mig 20
BARCELONA

PREUS DE SUBSCRIPCIÓ
Fora de Barcelona:
Espanya: trimestre 3 ptes. Estranger, 5

LA BELLA RETIRADA

El dia de la retirada d'En Cambó, un periodista va dir: Cal no reïar-se d'aquest gest d'En Cambó, perquè els catalans són molt aficionats als efectismes... Efectivament, la decisió d'En Cambó és ben ferma, i ara la «Lliga» està entregada al segon *team*. El primer el formaven En Prat de la Riba i En Cambó. L'un és mort, l'altre ha abdicat. La «Lliga» ja no té més que fadrins externs.

Nosaltres hauríem volgut que En Cambó hagués caigut amb efectisme. Com una mena de D'Annunzio. Com el seu «tocayo» Sant Francesc de Borja. Com si la Tórtola València se retirés del món. Semblant an els grans enamorats que al rebre el desengany del seu amor cauen en una religiositat que se'ls emporta a un claustre, En Cambó hauria d'haver-se reclós en algun convent, i si hagués estat possible, de la Trapa. A la fi, Catalunya li ha estat infidel i Espanya desagraïda, i si l'Espanya gran i la Catalunya petita li fan malbé la vida, fora lògic que, com un rei antic, com un rei Wamba, o un Carles V, anés a un monestir a planyes de la veleitat dels homes i de la tristesa del viure. Aleshores la seva retirada pendria un caient romàntic que commouria a la gent, i començaria la llegenda al acabar-se la política.

Què bonic faria En Cambó vestit de frare! Sembla un Greco o un Rivera, diem. Doncs aleshores ho seria. Eixut, pàl·lid i amb la barba profusa i grisa, cap frare seria tan frare com ell, i si encertava a triar un convent de tradició catalanesca, quin fervor per a En Cambó penitent s'extendria per tot Catalunya! Podria triar els benedictins de Montserrat, o bé la Cartoixa de Montalegre, encara que els monjos siguin francesos, o bé la Mancomunitat podria restaurar en honor seu l'Abadia de Sant Cugat, plena de prestigi eclesiàstic, o el monestir de Ripoll, ple d'història de Catalunya. I quan jornades decisives de la pàtria ho exigissin, l'aniríem a buscar com an el rei Ramir d'Aragó, el rei monjo.

Però En Cambó no ha cercat efectismes i ha renunciat al món polític amb una sorprenent austeritat. Ha seguit la nova costum de les retirades toreres. Un dia, després d'una tarda dolenta, o d'una tarda gris, el torero de fama se talla la cua inesperadament, davant de la família i dels íntims. Ningú sap ben bé per què. Com a homes discrets deixen els llocs de la seva glòria sense escenografia. Així En Machaquito, així el Bombita, així el Belmonte. Així, també, En Cambó, demostrant-se una vegada més la nostra teoria, de que els més semblants a Espanya són els andalusos i els catalans. A Sevilla aixequen fàbriques i fan exposicions, i an aquí En Cambó se retira com qualsevol gran torero de Triana.

Però nosaltres l'hauríem preferit vestit de frare i retratat entre dos frares, com En D'Annunzio, vora d'un xiprer i una calavera. I desseguida seria pare guardià, que és el que mana i el que té la caixa.

PARADOX

Nit neguitosa

La meva nit de Sant Joan és molt especial, molt irreverent, molt meva. La prostitueixo per no desmerèixer gens entre la meva bona o dolenta pretensió d'ésser el que no dec ésser pel bé meu i en profit dels altres.

Per mi la nit de ventura és la més desventurada; la nit poètica m'esdevé prosàica; la nit lleugera és per a mi més cançonera que qualsevol carrot condemnat per la vaga; la nit de la xerinola és per a mi la més espessa...

Només la veig tal com la veuen els poetes de percal; quan oblidant-me del present reculo vers el passat; quan penso amb aquella nit de Sant Joan llunyana, viscuda allà d'enllà, a París i en el «Lapin Agile» d'aquell Montmartre que ve a ésser el pit de la ciutat dels meus vicis. Entre dos il·lustres, entre vas i copa, entre dues dones de no sè on—car parlaven no sé com—i entre el dubte que ja tenia entre l'ésser o el no ésser.

Què puc dir més? Jo crec que res... res més que entretenir-me contant un fet tràgicament bromístic que vareig presenciar la nit joanesca de l'any passat. Qui sap! Potser tent riure mentre ploro fel, lograré esfumar neuròtiques tristesses.

A la Plaça de l'Angel els nirvis me deixaren contemplar una estona com ballaven les sardanes. Com dues centelles, com dos exaltats, dos homes vestits de blau traspassen les rodones. Dues dagues fenomenals llampagueixen. S'increpen, reneguen, gesticulen i no paren esment en res. Arriben a la Granvia Laietana, salten el metre de muralla solar, i la gent espaordida s'hi va ataçant poc a poc. La bòfia va al davant trepitjant menut, la gent segueix, i fins el de la tenora s'esbufega dret i mirant el lloc on les tenebres cobrien un drama.

Els que anaven a l'avantguarda arriben a l'empit de la paret i es miren esfereïts. Un silenci pòstum regnava a l'altre costat, entre la foscor. Quin esglai! Molts ja tancaven els ulls abans de que el sereno enllanternés el solar. Els primers en mirar foren els de la bòfia, però—cosa estranya!—tocaren pirandó tot rient per sota el nas. Què passa? Res... res tan senzill com ço que vaig a concretar:

Aquells dos foragitats de la daga, asseguts tranquil·lament, s'entretenien menjant-se una síndria.

FERRAN D'EGARA

Nota.—L'autor oblidà que en aquest temps encara no hi ha síndries.

La terra flamenca

Se sol nomenar flamenc, no al que ha nascut a Flandes, sinó al home *castís, varil*, «que es brinca», i beu ví com si complís una prometença, i toca la guitarra, i diu xistus, i va de *juerga* amb una freqüència terrible i com si complís, també, una prometença. Aquest home sol ésser madrileny o andalús. Es té la creència de que un català no pot ésser flamenc. I això no és veritat.

Quan un català va a Madrid o a Andalusia observa que aquella gent quan beuen vi el beuen amb tanta serietat que més valdria que no en beguessin. El vi, per a ells, és una cosa greu, o quan menys, formal. Del vi en diuen *vinazo*. Aquí, més alegres, i per lo tant més flamencs, en diem *vinet, mam, xarel·lo, vinassa, xumància*. Allà se'l beuen amb sifon: *Un quinze con seltz*, demanen els xulos de l'Arniches, i els altres xulos. Aquí ens el bevem sol, com més sol millor. Ells de la seva terra en diuen *la tierra e Maria Zantizima* perquè és *cañí*, és a dir: perquè hi han gitanos. Però la *tierra de Maria Santísima* deu ésser Lleida perquè a *cañí*, és a dir: a gitana, no la guanya ningú.

A Sevilla celebren la clàssica *feria* amb uns partits de futbol. A Barcelona omplim dues places de toros, aplaudim a *Chicuelo* i xiulem a *Villalta*.

I l'Ors es fa retratar amb el *Gallo*.

Aquesta, vulguin o no vulguin, és la terra flamenca.

El més ferm

Poc a poc van sortint les anècdotes de la retirada d'En Cambó. Són poques les anècdotes, però sufi-

cients per a comprendre una mica la crisi de la «Lliga».

Quan En Cambó, va presentar la renúncia de la seva acta, veient-lo irreductible se plantejà immediatament, la qüestió de la renúncia col·lectiva de tots els diputats regionalistes per Barcelona. En Pere Rahola, feu algunes observacions polítiques. Tots els altres, inclús En Pere Rahola, hi estigueren conformes amb la renúncia, tots, menys un: En Morera i Galicia.

Nosaltres vàrem proposar que, per a evitar el pacte de Sans i el sacrifici d'En Rovira i Virgili, se sacrificés an En Morera i Galicia. Així quedaven tots contents, els regionalistes perquè de res els servia En Morera, els radicals, els carlins amb En Batlle i els d'Acció Catalana. Doncs En Morera, que no ha parlat al Congrés més que una vegada per a oposar-se a la subvenció a Mossèn Alcover, se va oposar a la renúncia. En Morera, davant de la dimissió d'En Cambó, era el més ferm.

El més vacilant

En canvi, sembla que el més vacilant va ésser En Puig i Cadafalch. Ho fou abans de la renúncia. Ho fou amb una habilitat tan groixuda, que se li ha vist la trama.

A la «Lliga» hi ha costum de sortir a cantar la victòria o a confessar la derrota. Sortia En Cambó amb tota la plana major. Quan, pels escrutinis, se va veure segura la desfeta, el senyor Puig ja no hi era.

—On és En Puig?—se preguntaven.

—No ho sabem. Ha sortit.

Als pocs moments, En Puig i Cadafalch, com aquell que va seguint el seu camí ordinari, anava pel Passeig de Gràcia, costat dret, i, naturalment, a l'arribar a *La Publicitat*, els minyons d'Acció Catalana el reconeixien, el saludaven i el vitorejaven: «Visca el president!»

A l'endemà ho portaven els diaris.

INTIMA

«Aquesta nit tant platxerosa de Sant Joan...»

Deixa les veus mormoladores
que neguitegen el teu pit...
Fita l'esguard, vers ta consciència
que té pureses d'infinít...

A l'amor fúlgid deixa lliures,
lliures les brides, amor meu,
i escolta sols la veu aquella
que et parla fina dintre teu...

Cavalcant sempre sobre el noble,
diví corcer de l'amor pur,
no temis res, que sa peïlla
passa damunt del verí pur.

No t'acovardis, satalia,
que ls sentiments del nostre pit,
fugen dels tolls i el fang de terra
creuant el blau de l'infinít!...

V. RAFART MARÍ

Les coques de Sant Joan

Segons conten les celestials cròniques..... Sant Joan estava preocupat i fins gelós de que molts Sants tinguessin una llaminadura que caracteritzava llur diada. Una mena de «marca de fàbrica», com si diguessim, que ell no tenia i volia tenir. Per exemple: Nadal té neules i turrons; Tots Sants, panllets; Pasqua, mones...; Sant Josep, matons, Sant Pau, tortells; Sant Roc, panets... etc., etc. Com més preocupat estava rumiant de què podria fer sa «marca de fàbrica» passà el noi Cupido i li preguntà:

—Que fas, Joanet, tan preocupat?

En Joanet li contà en poques paraules el motiu de la seva preocupació:

—Que ve la meva Diada, o millor dit la meva Vesprada, i no sé amb quina llaminadura —com fan altres

Sants,—obsequiar a les damisel·les. Demés de passar una nit divertida, cal que puguin menjar quelcom que'ls plagui.

—No t'hi amoïnis més—digué el nen amor,—ja tinc el que et convé: fes coques.

—Vols dir...

—Exit segur! Si coneixeré el paladar de les damisel·les, jo? Es indicat per la nit del teu natalici. Com que a les dones els agrada el dolç, les carregues força de sucre i... ja veuràs, ja me'n cuidaré jo d'endolcir-les.

—D'endolcir-les i ensenyar-me'n de fer, que jo no n'he fetes mai, de coques—afegí En Joanet.

* * *

A la nit de Sant Joan, segons conveni, acabaven de fer les coques els dos amics. Però En Banyeta ho descobrí i, comprenent que feien quelcom de bo, rumià de quina manera els ho podia desprestigiar, i anà a una de les calderes on hi cremaven les sogres més rabioses i en tragué una pel ganyot dient-li:

—Si emboliques el que fan aquells dos, te perdono.—I donant-li una puntada de peu la feu anar a parar prop del dos amics.

En aquell moment Sant Joan movia els focs per a coure-hi les coques i En Cupido les ensucrava, i sentí un tuf de socarrim a sogra rabiosa; es girà, i vegé la de *marres* darrera seu. En Cupido la conegué: era una d'aquelles sogres que li havia embolicat molts casoris i darrerament, no poguent fer rabiar al qui li tenia d'ésser gendre, havia mort de l'enrabiada, anant a parar, com era natural, allà on van totes.

—Hola! On aneu per aquets varals?

—Vinc a ajudar-te, Cupidet—respongué la vella carinyosament.

—Lo que veniu es a embolicar-me la feina com sempre. Per xò us han caigut les dents, per dir mentides...

I com li endevinés perquè era anada allà, li manà que marxés cap a la seva dispesa.

La vella, en veure's descoberta quedà confosa i s'avalotà; Sant Joan enterat de lo que passava, i agafant-la l'un pel cap i l'altre pels peus, la tornaren al Imperi d'En Banyeta per la via nuvolosa... Però com que aquella sogra rabiosa era també llaminera,

ENTRE VAGUISTES

—El que és jo, noi, no surto pas de casa. Aquí em puc defensar a cossos, i el carrer està ple de pistolers.

—A mi sí em volen fer sortir que'm posin cuirassa.

pogué llepar el sucre d'algunes coques, sense que Sant Joan ni En Cupido se'n adonessin.

Es per demés dir que la vella, en arribar vençuda al país de les torrades tornà a la caldera per *in secula seculorum*. En Banyeta, contrariat per no haver pogut embolicar la feina, s'esbravà fent-los-hi cremar algunes de les coques que coïen...

* * *

Per això de llavors ençà la noia que a la nit de Sant Joan menja coca de les que feu cremar En Banyeta, li fan mal de ventre...; la que menja coca de les que només tocaren En Joanet i En Cupido, són les que's casen feliçment; però la que menja coca de les que llepà la sogra rabiosa, no es casa mai, i si es casa, pitjor, perquè viu en raons contínues en el matrimoni; amb l'imprescindible *ball de bastons*, *duetto* de males paraules, *jaz-band* de trencadissa de plats i olles, i *pugilato* d'aranya estira-cabells a tot hora.

JOAN PASCUAL

Des de Itàlia

ELS TURISTES DESCONFIATS

Havem conegut un matrimoni amb una filla que han vingut a Roma a expansionar-se.

Aquest matrimoni, allí a Barcelona havia fet quartets darrera un taulell, i així que es varen veure *acomodats*, varen *decidir* de fer aquell viatge, que no havien pogut fer quan eren joves, i se les varen emprendre cap a Roma.

Això sí. Sia l'abús de la venda a la menuda, que tan fa conèixer al cos humà, sia *escamament* natural o precaució de no fiar-se ni del pròxim ni del no pròxim, a l'empendre aital viatge, el varen fer amb totes les *mires*, per a no ésser enganyats ni explotats per tants que es lleven dematí an aquesta vall de calderilla.

Així que varen entrar a l'estranger ja no es varen fiar de ningú.

La primera sospita d'engany la varen tenir al canviar la moneda. Allò de que donant pessetes els donguessin uns paperots, alguns d'ells bruts y manegats com si els haguessin trobat al carrer, els hi va semblar que els prenien per forasters i ja els va sorprendre. S'els mirava ell, s'els mirava ella, els feien mirar per la noia, i per convence's de que eren bons, compraven lo primer que veïen, que solia ésser pa amb formatge, i com que no es fiaven ni del formatge ni del que venia el formatge es quedaven

EL PRIMER BANY

—Recrístina!.. Aquesta aigua és tan bruta com els carrers de Barcelona!

sense els papers, sense berenes, i sense dalit de descanviar més pessetes.

Però el que viatja té de gastar, i ells ja volien gastar, i veure-ho tot, i no anar a peu, però, això sí, que no els explotessin; així és que quan varen pendre el primer cotxe, i els demés, per a anar a visitar monuments, com que ell no perdia de vista el contador que marca els quilòmetres, i ella no perdia de vista an ell perquè no es distragués de vigilar, no veïen monuments, ni carrers, ni places, ni sabien on eren; podia tant la vigilància que no arribaven a recordar-se de que havien vingut per a veure Roma.

Llavors havien de pagar, i crec que no havien pagat mai sense intervenció de feixistes, de municipals o policia. Com que no sabien de francès, ni d'italià, ni d'esperanto, cridaven, avalotaven, escupien, i els arrencaven les lires com si els arrenquessin una barra.

Al restaurant era lo mateix. Mentre menjaven, no sabien què, més fixa la vista en els preus que en lo que anaven menjant, no hi havia discussió, però així que arribava la nota, tenia de venir l'amo, i els dependents i quasi els veïns, i els números i sumes i restes, i abans no havien aclarit tota aquella teneduria, ja havien paït el dinar, i comencem altra vegada. I tot això no era que an el fons els hi raqués lo que gastaven, ni que vinguessin a estalviar: era per no

fer el Pau, per aquella desconfiança en tots els que es guanyen la vida, parlant llengües forasteres, per un pessimisme de barri i un escamament de botigueta; perquè els hi havien dit de nois, que, el que viatja «ha de fer l'ull viu», per por de passar per mansos. I potser perquè an el fons coneixien per experiència personal totes aquelles maniobretes que dona el viure a la menuda.

Una tarda els vàrem trobar, visitant el Colisseo i les Thermas de Caracalla.

No sé perquè havien pres un guia.

Segurament perquè havien fet preu i això els donava certa confiança.

El guia s'anava explicant, i si bé quasi no l'entenen li feien alguna observació.

—Això eren uns banys?—li deien

—Això eren uns banys, on s'hi podien banyar de dues a trescentes mil persones.

—No te'n firs—li deia ella an ell.—Aquest home ens vol enganyar. O sinó, on han anat les banyeres?

—N'hauran fet grava,—contestava ell—i taules de cafè, o que sé jo. Per què ens té d'enganyar no pagant-li?

—Perquè és un vici que tenen a la massa de la sang. I sempre seràs un Bonifaci. Ves si m'ho vareig creure allò que ens deia an aquella plaça dels cristians, de que hi feien navegar barcos.

—Allò jo tampoc, però això sí—deia ell.

—Ets un badoc. Tot t'ho creus.

—Si no en fan pagar res, naturalment.

—Es que ells ja tenen les seves mires.

Així acabava la conversa.

I així anava acabant el viatge d'aquests desconfiats crònics, quan varen lograr un dels somnis, que havien tingut: el de veure el Papa.

En una audiència de peregrins, varen poguer tenir un permís.

El Papa de lluny els va beneir, entre milers de gent agenollada.

Al sortir ella estava tota motxa.

—Què et passa?—li digué ell.

—Vols que t'ho digui? Que per mi el que ha beneït no era el Papa.

—Calla, beneïta. Doncs qui seria?

—Que no podia estar malalt i fer sortir un cardenal an el seu lloc?

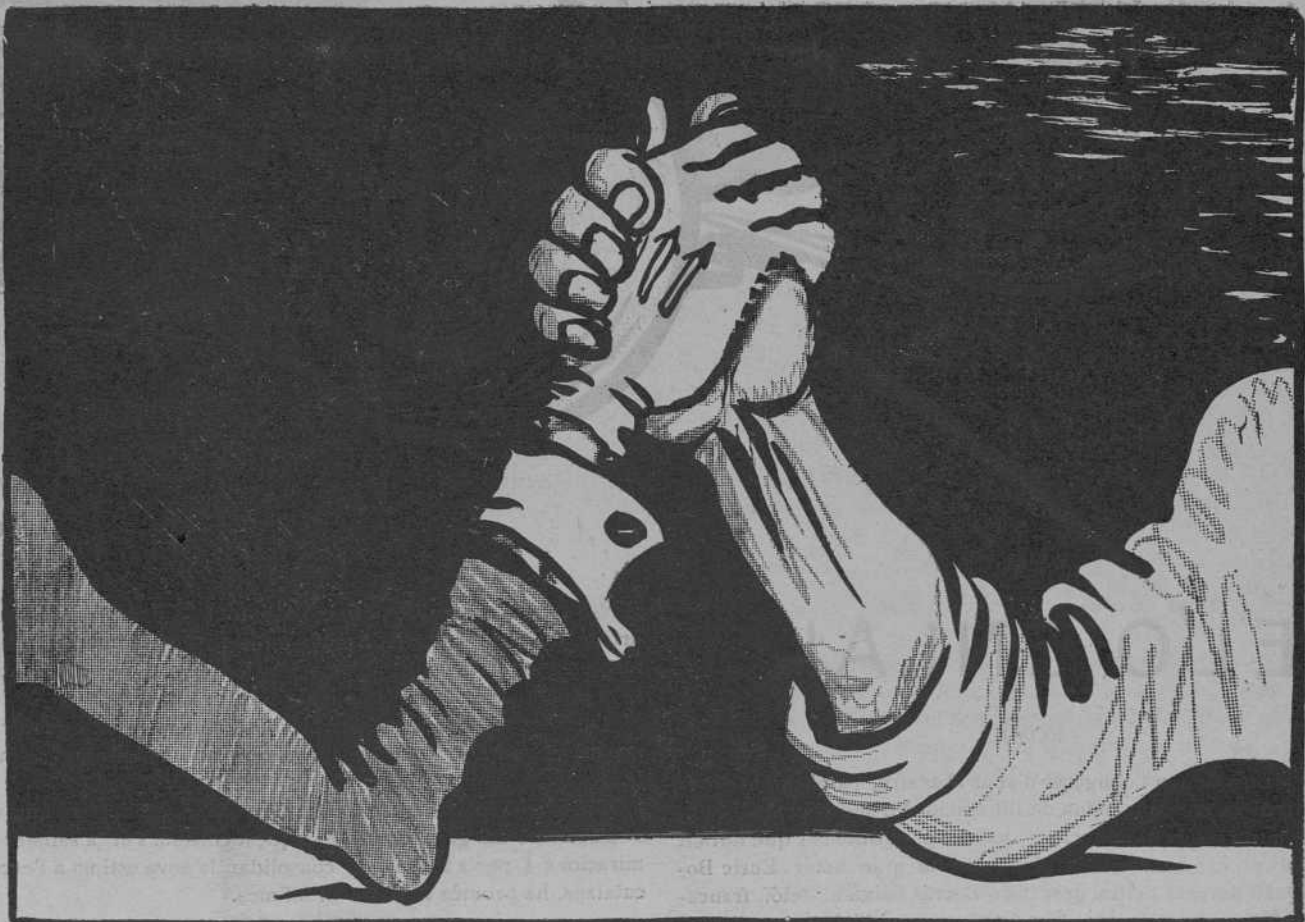
—Amb això no hi havia pensat.

—Es que tu ets massa confiat.

—Ja ho sé. Entornem-se'n a Espanya que aquí potser ens enredarien.

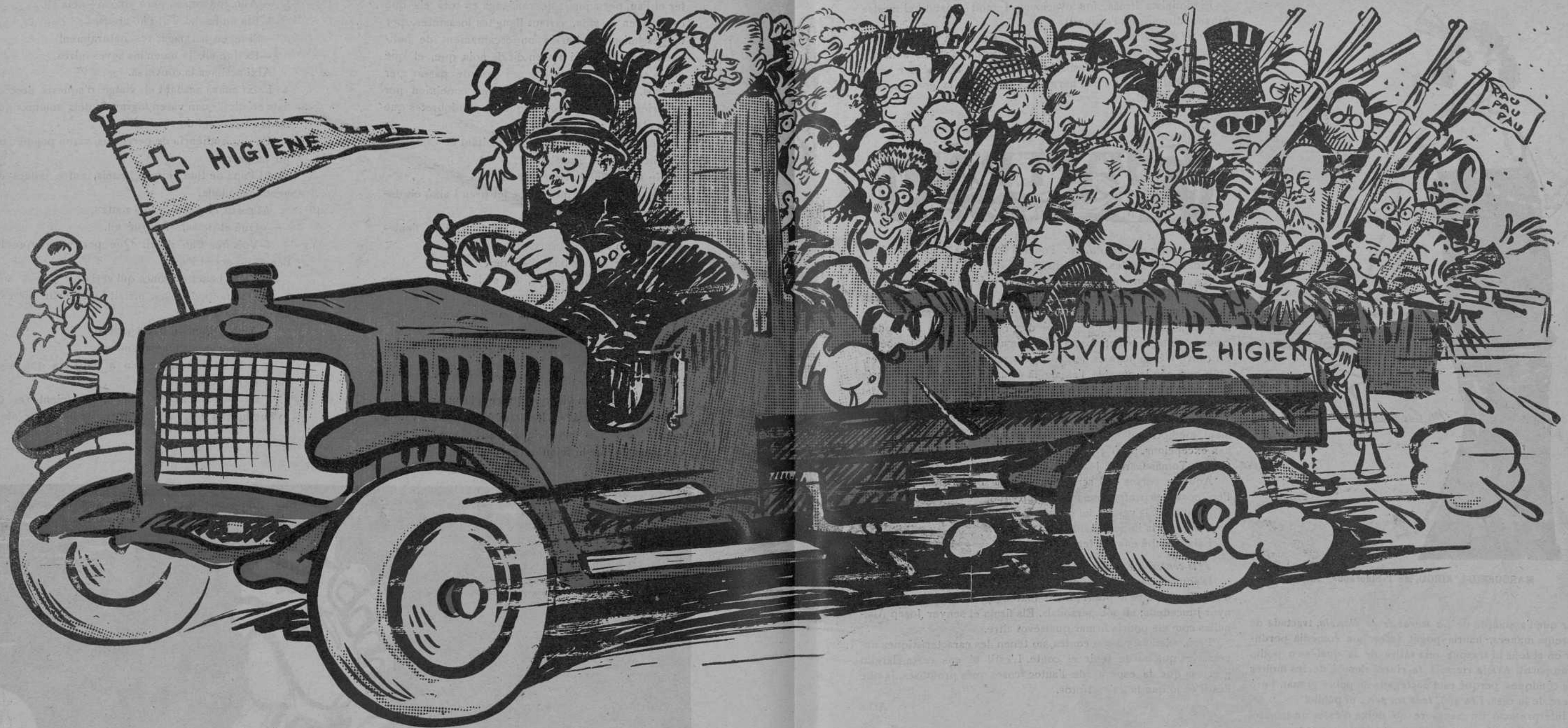
I així varen acabar un viatge; no creient res de lo que havien vist, i no veient res de lo que creien.

XARAU

LA FORÇA

Els dos enemics vinga provar la força, i mentretant vinga passa gana un grapat de gent

En Barber guiant el camió barceloní. — S'ha de recollir tot lo inútil i netejar els carrers de la ciutat. Nosaltres (apart). — Així sigui!

TELO ENLAIRE

ROMEÀ

Per als que tenen l'obligació d'anar al teatre, l'acabament d'una temporada és com una mena de lliberació. No succeeix així, però, amb la curta tanda de funcions acabades el dilluns i que durant les quals no ens hem cansat d'aplaudir al gran actor Enric Borrás. Quan darrera l'últim gest d'En Borrás baixà el teló, francament, sentírem una profunda tristesa, car voldríem que l'entusiasme d'aquests dies es perllongués.

No serà així, perquè per això cal tota l'ànima immensament artista d'aquest home que amb un mot suggestiona al públic i amb un gest el fa vibrar d'emoció; perquè cal el seu talent i la seva ponderació, fins avui no igualada a casa nostra.

Ditxoses les terres que per més llarg temps poden gaudir del seu art excel·lent! Dissortats nosaltres, que no hem sapigut retindre la més alta valor.

Ens alenta, però, la grata nova que ens assegura per l'any que vé l'actuació del gran Borrás en aquest coliseu. Per a satisfer admiracions i per a acabar de consolidar la seva estima a l'escena catalana, ha promès treballar-hi un mes.

— Dimarts debutà la companyia d'En Martínez Sierra amb *El Pavo Real*, una de les més encertades obres d'En Marquina.

Tot ço que poguem dir serà afegir elogis als que, quan l'estrena, tributarem a l'autor i encarnadors d'una de les millors obres del teatre castellà.

Benvinguda la Bàrcena, cada vegada més simpàtica i més deliciosa. Benvinguts sien també els demés embellidors de l'escena castellana.

TÍVOLI

En el feude d'aquell senyor que diuen que és músic i es diu Guerrero, han estrenat tres autors catalans, perquè En Castellví ja és més català que la Plaça del Padró, i han estrenat amb èxit, amb un èxit de debò.

En Poal Aregall i En Castellví han escrit un llibre correctíssim, fàcil i amable i ple de caràcter. El mestre Ribas hi ha posat

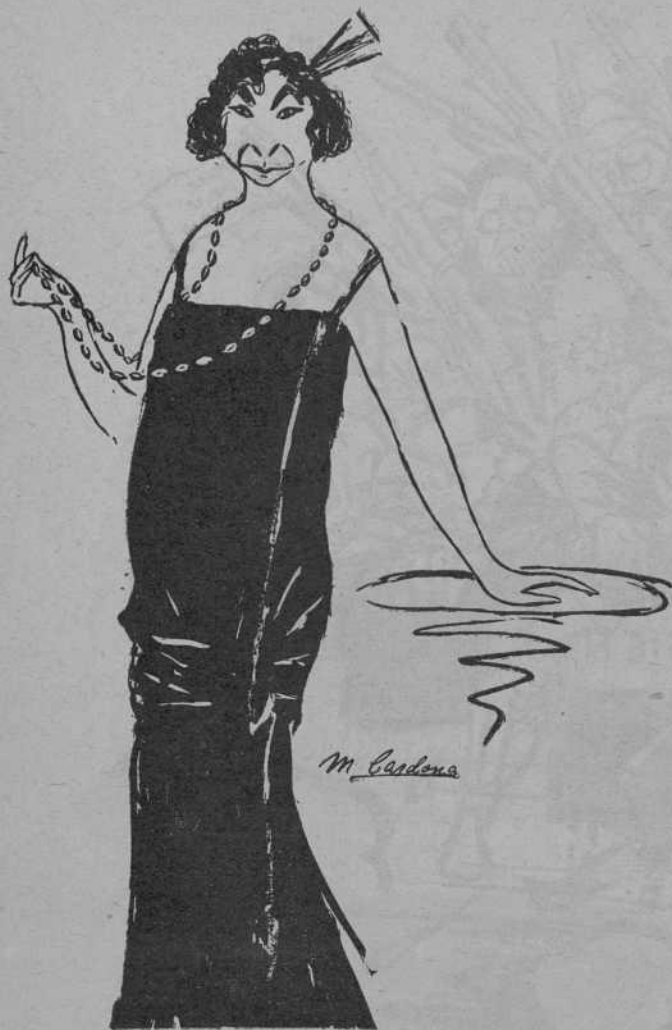
una música que la gent se l'empassava com un caramel: és tan dolça!

La interpretació molt bé per part de la senyoreta Goyita Mir, que además de cantar excel·lentment, parla amb un bon gust extraordinari. En Vendrell com sempre, que vol dir bé. En Fuentes ple de bona voluntat, però amb bona voluntat no n'hi ha prou: hauria de procurar no amanerar-se...

La presentació molt ajustada.

ESPAÑOL

La moral de la Rambla, vodevil en tres actes, és obra bastant coneguda en castellà. No obstant, els arranjadors han tingut tanta traça, que hom ho oblida d'allà on vé i aplaudeix de bona gana.

MARGUERIDA XIRGU, de l'«Eldorado»

Cal dir que l'assumpte de *La moral de la Rambla*, tractada de molt diferent manera, hauria pogut ésser una comèdia perdurable, car en el fons hi traspua una sàtira de la qual se'n podia treure gran partit. Ara fa riure, i fa riure, demés de les moltes situacions còmiques, perquè està carregada de pebre granat. Però és el gènere de la casa, i és allò, *todo sea por...* el públic!

En la interpretació En Santpere no deixa d'ésser un trumfo. La presentació molt a propòsit per a no ésser criticada.

CÓMICO

El debut del tenor Peñalver ha sigut un aconeteixement. Va fer la seva presentació amb la coneguda obra *Fugar con fuego*, molt indicada per a poguer lluir abastament les seves bones condicions artístiques i de gorja cultivada.

Es de lo milloret que correrà. La seva veu és agradable, d'una potència extraordinària i l'escola de cant perfecta

MUSIQUERIES

Associació Intima de Concerts.—Dissabte passat tingué lloc l'últim concert de la temporada. Anà a càrrec de l'orquestra de l'Associació i del violinista Antoni Brosa.

Les obres de Gluck, Wagner, Mozart i Brahms, ens satisfieren del tot, encara que la *Serenata* de Mozart no sigui de lo millor d'aquest mestre. Leken, francament, vulgar. Debussy, és sempre entretingut i fàcil de compenetrar; alguna vegada, però, comparable als grans mestres sense deixar d'ésser Debussy.

El violinista Brosa, fou ovacionat. I molt aplaudit el mestre Ainaud, director de l'orquestra.

Orfeó de Núria.—La tanda de vetllades selectes encetades per aquest Orfeó, acaben d'evidenciar la transcendència dels abnegats que esmercen les hores d'esbarjo per a donar a conèixer belles cançons, bells oasis de pau harmònica en mig de la gran xaranga social. Endavant!

Pels camins de sang i dolor. Poemes de guerra, d'En Domènec Juncadella. 3 pasetes. Barcelona.

Heu's aquí un nou llibre de versos. No és un llibre despreciable, però és un llibre més. Hem observat, i ens dol fer-ho constar, que a Catalunya tothom escriu versos. I no és, naturalment, que la poesia ens sembli un gènere despreciable. Però no podem creure que sigui beneficosa a la poesia una tal abundor de poetes. En canvi, a Catalunya es deixen de conrear gèneres tan interessants com són la novel·la, l'assaig, la crítica. Una literatura és més rica quan més gèneres abarca. Aquest menyspreu—o incapacitat—per la novel·la, el conte, l'assaig, no ens l'expliquem.

I aquesta producció poètica és fecunda, però és, llamentosament, mediocre, d'una mediocritat aclaparadora. Es clar que hi han excepcions, però aquestes excepcions, que's diuen Ventura Gassol, Tomàs Garcés, Joan Arús, són tan poques!...

Aquests versos del senyor Juncadella són pulcres, correctes. Però nosaltres preferiríem menys pulcritud, menys correcció i més personalitat. Els versos del senyor Juncadella, si algún defecte tenen, és el de la impersonalitat.

I això també ens dol fer-ho constar.

Tres contes, d'En Josep Alsinnellas i Pellicer. Reus.

D'aquests *Tres contes*, que no són, precisament, els *Tres contes* d'En Flaubert, se'n podria dir lo mateix que dels versos del senyor Juncadella: no són personals. Els firma el senyor Josep Alsinnellas com els podria firmar qualsevol altre.

Però, ademés, no són contes, no tenen les característiques necessàries que ha de tenir el conte. L'estil té una certa claretat graciosa que fa esperar de l'autor coses més profitoses, ja que l'estil és lo que fa a l'escriptor.

ALFA

Epigrama

Cert padastre sense entranyes a sa fillastra digué:

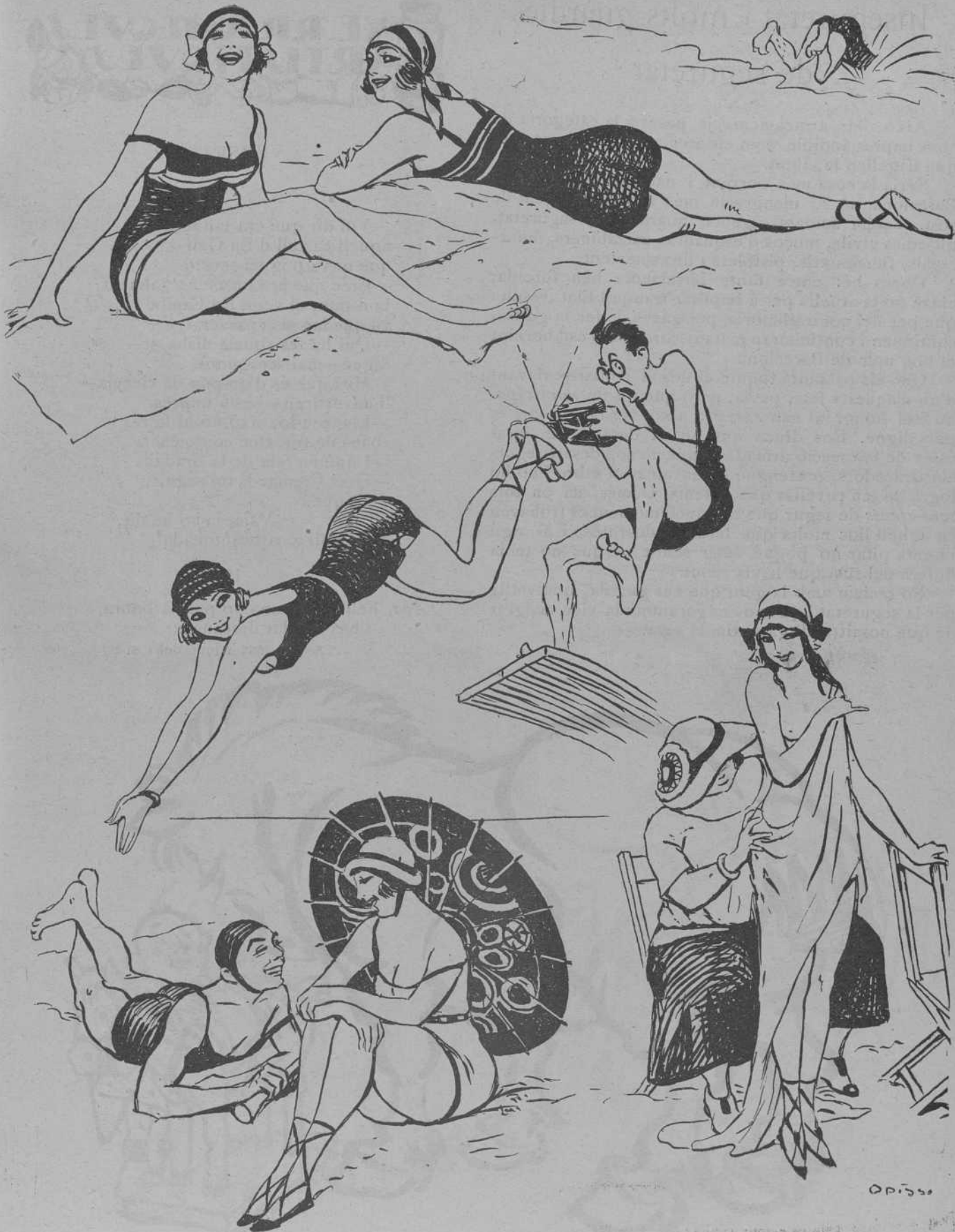
—Tu amb les teves artimanyes no serveixes per a rê;

per lo tant, si no t'panyes en cercà on serví, an aquí que hi ets demés t'adverteixo...

Els ganduls no fan per mi.

—Doncs si per a res serveixo, còm vol que vagi a serví?

AGUILÈTA

Opisso

HORES DE BARCELONA

La de la remullada

Inseguretat i molts guàrdies de seguretat

Això dels atracaments ja passa a la categoria de cosa imprescindible com els atemptats i altres sotrats que flagellen la ciutat.

Seria la cosa més corrent i natural del món si a Barcelona no hi mengessin més armats que gent de pau. Tenim soldats, agents, guàrdies de seguretat, guàrdies civils, moços d'esquadra, carrabiners, municipals, funcionaris, pistolers i fins sometent.

Doncs bé: entre tanta ferramenta ben forrada, entre tants atuells per a imposar tranquil·litat, resulta que per llei contradictòria, per ganes de fer la guitza, continuen i continuaran matant, atracant o estabornint el bon nom de Barcelona.

Que els passants toquin el dos al trobar-se davant d'un d'aquests fets, passa; però que tot un *municipal* no faci honor al seu *cuerpo*, això, veritablement, és poc digne. Ens diuen que anava desarmat malgrat ésser de la «secció armada» i que un cop desapareguts els atracadors, pretengué desenvainar el sabre i no ho logrà de tan rovellat que el tenia. Demés, ací on tots *som-atents* de segur que en aquell moment es trobaven en aquell lloc molts que feren el desentés, i si algú intenta pitar no pogué ésser sentit perquè no tenia bufera del sust que havia rebut.

No creiem amb la gent que ens guarda, que vetlla per la seguretat i que no ens garanteix la vida malgrat de que nosaltres li garantim la seva.

VERSETS

I

—Vol dir que era tan dolent
aquell cartell d'En Galí
que ni va poguer servir?

—Crec que era un *ex vot* talment,
bon punt el vegé En Cambó
va quedar-se esparverat:

—Qui ha fet aquest disbarat—
digué—mai serà pintò.

—Miri que és d'un pou de ciència—
li advertiren—i està imprès.

—Llenceu-lo, això no hi fa res;
abans de tot, tinc consciència.

—I què en fem de la tirada?

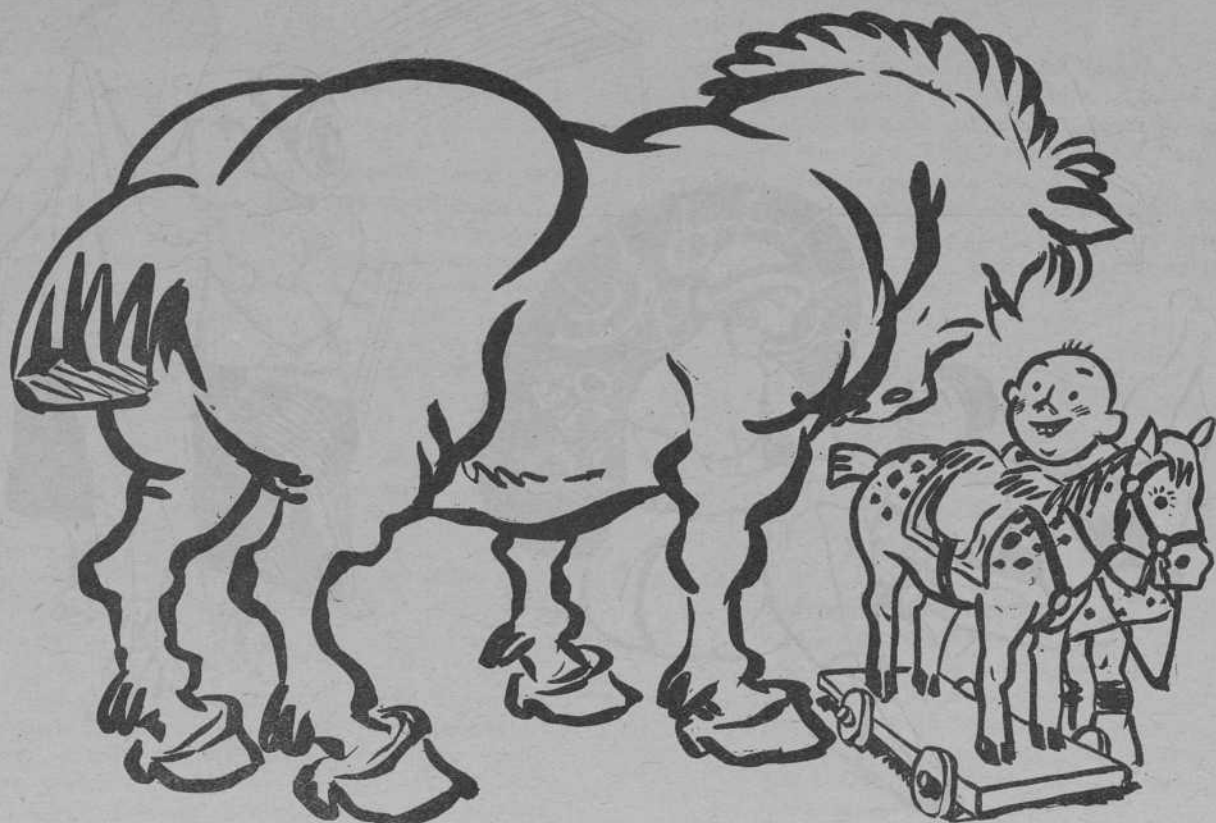
—Què? Cremar-la tot seguit.

—Es que...

—Vaja, ja ho he dit,
no el vull a cap cantonada!

II

Apa, Feliu, que un cop parida!
l'obra, t'has quedat descansat;

EL CAVALL TRIST

—Ve't aquí que aquest de cartró està més divertit que jo, que no
tinc altra feina a fer que caca i non,

un infoli de lletra atapeïda
és un llibre acabat.
Tu hauràs sofert per fer-lo, però en canvi,
pots respirar tranquil;
perquè de disbarats de tota mena
n'hi he contat prop de mil.
Que els allegats del nostre Simón Gómez
ballen de goig, jo crec;
en veure la noblesa amb que el nomenes
pintor del Poble Sec!

III

La Comissió de Cultura
que, com tothom sap, procura
anar fent,
ha tingut una pensada
que trobo aquesta vegada
excel·lent.

Jo feia temps la tenia
i fins penso que l'havia
exposat;
però bah!, ja la cedeixo,
si veure-la consegueixo
realitat.

Aterrar per ordinari
aquell bunyol funerari
d'En Solé,
el gran actor del *Romeia*,
que surt d'una xemeneia...
Bé, molt bé!

IV

L'Exposició de Primavera
les seves portes ha tancat
plena de fàstic, avorrida
i en la més negra soletat.
Si en fou un temps de fresca i bella!
prò li han donat tan de veri
amb la *morfina modernista*,
que penso veure-la mori.
Ai, sí!

V

Ja s'han tancat els salons,
ja no tinc Exposicions,
els artistes han guillat...
D'això en dic tranquil·litat!

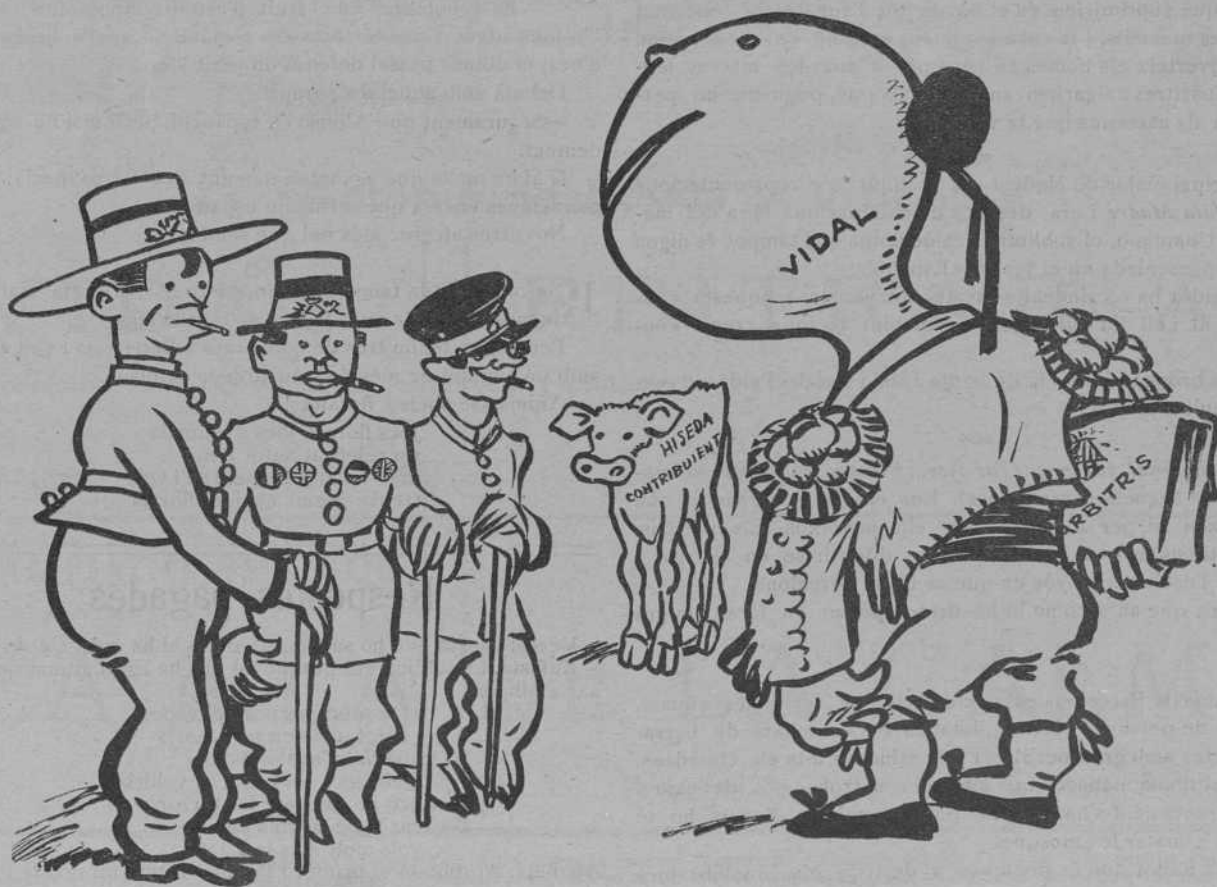
C. ARBÓ

A viat estarà aviada la volta aèria a Catalunya, organitzada per la «Penya de l'aire».

Creiem que no s'han determinat fins ara, degut a la pudenta atmòsfera que es respira aquí baix. Qui pogués imitar al mitològic Icar! Qui pogués ésser ocell! Qui pogués assegurar un bon èxit aeronàutic!

Es tot el que podem desitjar els catalans aimants de totes les innovacions, ja que això representa la vida, la perfecció de la aviació espanyolament deplorable, i sempre ens quedarà el consol de viatjar pels núvols en èpoques de brutícia ciutadana.

EL NOU GERENT DE LES PLACES DE TOROS

—Aquí no hi han més «hechuras» que les meves!

Innegablement, En Landrú - l'artista del crim - era coneixedor de l'alta defensa de Moro Graffieri, una de les figures més reconegudes de França; indubtablement, En Portolés, - el rei de les martingales crapulosament cèlebres - és també digne de que el reclami a la vida una llengua advocalment genial.

El processat fa l'advocat i l'advocat fa el processat. Hi ha crims, estafes i altres contravencions legislatives que per indignes que siguin mai arriben a esquitxar la dignitat del defensor. Amb l'indignitat dels uns es forja la dignitat dels altres.

No ens sobta, per això, que per a defensar l'escriptor de les clavegueres, né Vidal i Planes, sorgeixi el poetastre Albert Valero Martín, que s'ha fet llegint poc i mirant moltes revistes d'avant-sala. Heu's aquí un paral·lelisme que no desdiu gens de ço que objectem al començ.

Ja estan de broma, ja! Un gràfic madrileny es pregunta: *¿Desaparició o no la carreta de bueyes?* - Com si aquest carrós vehicle no fos una de les característiques de la cort.

Demés encara que desapareixessin de la via pública, quedaria sempre la carreta trontolladora de la nyonya políticament central.

Dues coses voldríem suprimir durant la revetlla de Sant Joan. El bè i la coca. Això és un absurde, veritat? Res d'això. Ho seria si es tractés del bè propiament bè i de la coca de farina.

El bè que suprimiríem és el bè de tot l'any, el bè encarnat pels homes massells. I la coca a que ens referim és aquella que també converteix els homes en bèns per a anar-los matant lentament. Nosaltres colgaríem amb coca als que, poguent, no persegueixen als assassins que la venen.

El municipal major de Madrid va prohibir les representacions de *Mala Madre* i ara, després d'examinar una obra del maquiavèlic Unamuno, el sublimat alcalde opina que tampoc és digna d'ésser representada en el teatre «Espanol».

Un regidor ha recriminat aquestes intrusions, aquesta censura alcaldil, i ell diu que seguirà prohibint ço que cregui convenient.

S'arma bronca, s'arma la de Santa Rita, i s'acaba l'aldarull sense cap resultat pràctic.

Todo está igual, parece que fué ayer... Passen setmanes i setmanes i la vaga segueix sense solució. Ens envien governadors que no serveixen ni per a governar-se ells mateixos. Els patrons, amb una fòssuderia de mula, semblen divertir-se en allargar i complicar l'estat vergonyós en que es troba Barcelona.

Senyors, que an això no hi ha dret i potser en faran un grà massa!

Els voltants de Barcelona estan convertits en veritables aduars. Milers de persones viuen apilotades en centenars de barraques infectes amb gran perill per a la salut de tots els ciutadans.

Enfront d'una menaça tan visible per a trobar-nos de cara a l'estiu, l'Ajuntament s'ha dirigit al públic explicant-li com ho té de fer per a matar les mosques.

No fora millor que es dediqués a destruir els innombrables focus pestilents que les produeixen?

Havem arribat al XXI aniversari de la mort d'En Verdguer, l'immortal autor de l'*Atlàntida*. Fa per tant prop de vint anys que va començar-se el monument destinat a honrar la memòria del gran poeta, i diu que està a punt d'ésser acabat.

Ja es coneix, ja, que estem en ple període *constructiu*.

Hi ha qui es queixa de lò molt que fa esperar-se la calor, sense imaginar-se el que seria de nosaltres si arriba a caure la calda abans d'hora. Amb les escombraries i amb una xafogor d'estiu, Barcelona hauria esdevingut una incubadora de pestes.

Demés, l'estiu no li tocava entrar, segons els calendaris, finsahir a les 11 i tres minuts de la nit.

Els elements atmosfèrics devegades triguen a sorgir en profit de la humanitat, i quan surten abans d'hora ho fan a traició. Llegiu els estralls produïts per les erupcions de l'Etna. La lava s'extèn per damunt de la terra disposada a socarrimar-ho tot.

Imagineu-vos l'espant d'aquelles comarques, predestinades a desaparèixer de temps en temps, davant de la riuada de foc que corre vint quilòmetres per hora amb una alçada de deu metres.

Compadim la gent que corre disseminada i enfolida i cregueu que si fos per nosaltres no dubtaríem enviant-hi molts adoquins de la política per a construir un tap per a la boca de la muntanya infernal.

Sabem de cert que una empresa nordamericana ha proposat a l'Ajuntament l'arrendar els tancats que té a la Rambla el Metropolità i convertir-los en corrals de porcs, bèns i altra mena de bestioles. Diem que ho sabem del cert encara que el que ens ho ha dit és un bromista. Però com que en aquest país es pot creure tot!

Llegim en *Le chat noir* de París, sota el títol «Quoique espagnol»: «Es xenofòbia? Es el fruit d'estudis etnogràfics especials? Un jove advocat que té *pinta* de romàntic (cabells llargs i potes d'oca) el dilluns passat defensà un petit afer.

Debutà amb aqueixes paraules:]

—Segurament que Alonso és espanyol, però mai ha sigut condemnat.

N'hi ha molts que aguanten damunt de la consciència algunes condemnes encara que no siguin espanyols.»

Nosaltres afegim: Més del que semblar

Ja ha començat la tanda dels «Jocs Florals», aquesta malura estiuenca que cada anyada es desenrotlla més.

Per ara en tenim tres de convocats a Barcelona i vuit a Mataró amb un conjunt de més de cent premis casolans.

Animar-se poetes floralers!

Jocs florals, jocs d'animals
un celebrat autor dèia;
mes a l'any següent se'l veia
treure premi als jocs florals.

Respostes pagades

Verga: Massa que ho sabem, però no hi ha més *On les haurà!*
—Rufasta: Li publicarem perquè no ens ha agradat mai decepcionar a ningú:

«De prompte parà el vapor
i sorgí una veu que moria
allà baix, allà, a babor.
Deia així: —Per mi et voldria,
prò no puc, me fas terror,
car si bé tu vols amor
vols molt més la ratafia.»

Aguileta: Aprofitem el primer i l'últim. Hem entregat la lletra inclosa

Acaba de sortir

Preu, 50 cèntims

JOAN BOÑANY

Lo que és la sardana i com es balla

Amb algunes notes per a facilitar la tasca del ballador

LA SARDANA és l'Empordà, és Catalunya: aimem-la doncs com a cosa nostra, i aprenem a retre-li just homenatge aplicant-nos a ballar-la bé, devotament, com vol que sia la més bella de totes les danses

OBRA NOVA

JOSEP BOTEY

Bells indrets de Catalunya

Rústica, Pessetes 4'50

Relligat, Pessetes 6

J. ESTADELLA ARNÓ

CAMPÀNULES

(POESIES)

Un volum:

Pessetes 4

OBRA NUEVA

Antonio de Hoyos y Vinent

VIDAS ARBITRARIAS

Historias verídicas, ambíguas, escabrosas y pintorescas de nobles señoras y esforzados caballeros

Un tomo:

Pesetas 5

SANTIAGO RUSIÑOL

LA ILLA DE LA CALMA

Pessetes 2. Relligada luxosament, Pessetes 4

NOTA.—Tothom qui vulgui adquirir qualsevol de dites obres, remetent l'import en lliurances del Gir Postal o é en segells de franqueig al llibreter Antoni López, Rambla del Mig, 20, Barcelona, la rebrà a volta de correu, franca de ports. No responem d'extravios si no's remet, ademés 30 cèntims per a certificat. Als corresponals se'ls otorguen rebaixes.

LES GANGUES

—Ja són conflictes per a un sol barber!